

گفتگو با حامد مانی فر

با عرض سلام و ادب و احترام خدمت شما جناب آقای مهندس حامد مانی فر مدیر کل محترم دفتر مقررات ملی و کنترل ساختمان وزارت راه و شهرسازی، در ابتدا از حضرتعالی به خاطر اینکه وقت ارزشمندتان را در اختیار ما و مخاطبان گرامی نشریه پیام نظام مهندسی، قرار دادید تشکر می‌کنیم.

۱- همانطور که مستحضر هستید سازمان نظام مهندسی دارای کمیسیون‌ها و گروه‌های تخصصی می‌باشد که اعضای کمیسیون‌ها متشکل از هیئت مدیره و اعضای گروه‌های تخصصی هر سه سال یک بار به طور مستقیم با رای اعضای محترم سازمان انتخاب می‌شوند. به نظر حضرتعالی این کمیسیون‌ها و گروه‌های تخصصی چگونه می‌توانند در ارتقاء و کیفیت ساخت و ساز، علی‌الخصوص با محوریت مقررات ملی نقش ایفا کنند و همچنین باعث به روز شدن مقررات ملی شوند؟

من هم متقابلاً تشکر می‌کنم بابت مصاحبه‌ای که ترتیب دادید و وقتی که برای این موضوع گذاشتید. امیدوارم مسائلی که مطرح می‌شود مورد توجه مخاطبان و مهندسان عزیز قرار بگیرد.

گروه‌های تخصصی در قانون و ترتیب‌های بعدی آن و جزئیات اجرایی پیش‌بینی شده است. گروه‌های تخصصی به عنوان حلقه‌ای واسط و ارتباط تخصصی بین هیئت مدیره و اعضای سازمان در هفت رشته پیش‌بینی شده است با این هدف که، مسائل تخصصی هر هفت رشته از طریق گروه‌های تخصصی به هیئت مدیره منتقل شود و هیئت مدیره در تصمیم‌گیری‌های خود که در ارتباط با هر رشته‌ای است آن مسائل و نظرهای گروه تخصصی را مد نظر قرار بدهند. به هر حال نقشی که گروه‌های تخصصی می‌توانند ایفا کنند، نقش بسیار ارزنده و مهمی است. حال این که چگونه می‌توانند تاثیر بگذارند یک

جریان دو سویه است، که هم به هیئت مدیره‌ها مرتبط می‌شود و هم به گروه‌های تخصصی. به هیئت مدیره‌ها از این جهت مرتبط می‌شود که قاعدتاً هرچقدر که آن‌ها استقلال بیشتری را از نظرات گروه‌های تخصصی کنند، حتماً گروه‌های تخصصی هم کار را به صورت جدی‌تر دنبال کنند و تشویق می‌شوند. از سوی دیگر به خود گروه‌های تخصصی هم مربوط می‌شود به این جهت که تلاش کنند پیشنهادهای سازنده‌تر و کارآمدتری را بدهند، و هم پیشنهادهای ارائه شده خود را پیگیری کنند. نکته‌ی مهم دیگر، آن است که موضوعی که توسط اعضای هر رشته و توسط اعضای هیئت مدیره انتخاب می‌شود برای هیئت رئیسه گروه‌های تخصصی نیز وجود دارد. هر جمعی که هیئت رئیسه دارد قاعدتاً یک مجمع بزرگ‌تر هم باید باشد که هیئت رئیسه آن را اداره کند، پس بنابراین گروه‌های تخصصی فقط به منتخبان اعضا و معرفی‌شدگان هیئت مدیره‌ها محدود نمی‌شوند. گروه‌های تخصصی زمانی مهندسی، وزارت راه و شهرسازی را به هیئت رئیسه‌ی آن‌ها، تلاش کند یک گروه کارآمد را در اطراف خود ایجاد کند، حالا آن گروه‌ها می‌توانند در هر رشته‌ای باز به صورت تخصصی تشکیل بشوند یا خیر. به عنوان مثال در گروه تأسیسات، ممکن است گروه تخصصی مکانیک یک جمعی را مثلاً برای آسانسور یا در حوزه‌ی تأسیسات گرمایی و سرمایشی تشکیل دهند. در حوزه‌ها و گروه‌های دیگر هم می‌تواند این گروه‌ها تشکیل شود. یعنی افراد کارآمد و متخصصی را در هر

زمینه‌ای، گروه‌های تخصصی شناسایی کند و دور هم جمع کند و جلسات تخصصی برگزار شود، نتایج را به هیئت رئیسه منعکس کند و هیئت رئیسه هم بعد از بررسی‌های لازم، نتایج را به هیئت مدیره منتقل نماید. به هر حال نقشی است که گروه‌های تخصصی، هیئت رئیسه‌های گروه‌های تخصصی، می‌توانند داشته باشند. در بحث مقررات ملی ساختمان هم انتظار ما این است که گروه‌های تخصصی نقادانه به موضوع مقررات ملی ساختمان توجه کنند و آن‌ها را با واقعیت‌های موجود در جامعه در هر زمینه‌ی حرفه‌ای و تخصصی مد نظر قرار بدهند و پیشنهادهای خود را از طریق سازمان به ما ارسال کنند. از پیشنهادهایی که از طرف سازمان‌های نظام مهندسی بویژه از کانال‌های گروه‌های تخصصی باشد استقبال می‌کنیم و حتماً آن‌ها را مورد توجه قرار می‌دهیم.

۲- آیا تا این لحظه مباحث مقررات ملی ساختمان طبق رویه به روز رسانی شده‌اند؟

-در حال حاضر کدام مباحث نیاز به، به روز رسانی شدن دارند؟

-در این باب چه کمکی از سوی سازمان نظام مهندسی و کمیسیون‌ها و گروه‌های تخصصی آن می‌توان دریافت کرد؟

بله گروه‌های تخصصی ما در بحث مقررات ملی دائماً در حال فعالیت هستند و جلسات متعدد در این باب تشکیل می‌دهند. موضوع به صورت هفتگی در دستور کار گروه‌های تخصصی قرار دارد. گروه‌های تخصصی از افراد حرفه‌مند، دانشگاهی و کسانی‌که از جنبه‌های مختلف با حوزه ساختمان در ارتباط هستند تشکیل شده است و ظرفیت‌های بسیار بالایی دارند و برای هر میح یک گروه تخصصی جداگانه وجود دارد که کار را پیگیری می‌کنند. در حال حاضر میح ۲۲ مقررات ملی ساختمان ویرایش جدید شده است و آماده نظرخواهی و نظر سنجی است. ضمن اینکه در مورد میح ۲۲ که بحث نگهداری و مراقبت ساختمان‌ها است، نظامات اداری آن را تدوین کرده‌ایم و برای وزارت کشور ارسال شده است که با امضای وزیر محترم کشور و وزیر محترم راه و شهرسازی برای تصویب به دولت ارسال شده است. که نظامات اداری تکلیف نهادها و دستگاه‌های زیربط برای اجرای میح ۲۲ پیش‌بینی شده است مثل شهرداری‌ها، سازمان‌های نظام مهندسی، وزارت راه و شهرسازی و یک سری ارکانی که باید زمینه نقش آفرینی کنند مانند بازرسی، شرکت‌های تعمیر و نگهداری و حتی یک سری عوامل پشتیبان مثل صداوسیما و ... که کاملاً پیش‌بینی شده که چه وظایفی دارند و می‌توان گفت یک خلاء بسیار بزرگی برای اجرای میح ۲۲ بود که الان چند ماهی است ویرایش جدید برای وزارت کشور ارسال شده است که با مشارکت خود وزارت کشور تهیه و تدوین شده بود که ان شاءالله به امضای وزیر کشور برسد و برای

دولت ارسال شود.

میح ۱۹ هم اخیراً ویرایش جدید شده و ملاک عمل است. میح ۱۷ در مورد لوله‌کشی گاز طبیعی به تازگی آماده و ابلاغ شده است. آسانسور و پله برقی در میح ۱۵ هم در واقع برای اجرا ابلاغ شده است. در مورد میح ۱۲ ویرایش جدید تهیه و ابلاغ شده، میح ۹ و ۱۰ هم به همین ترتیب، در مورد میح ۸ طرح و اجرای ساختمان با مصالح بنایی هم آماده است و در دستور کار بررسی شورای تدوین است. پی و پی‌سازی هم اخیراً ابلاغ شده، بارهای وارد شده بر ساختمان هم در میح ۶ هم به همین ترتیب انجام شده است. در مورد میح ۴ هم اخیراً از سازمان‌های استانی نظرسنجی کرده‌ایم تا نظرات خود را در این باب به ما ارسال کنند.

مطلبی که الان در مورد آن تعجیل داریم میح ۱۶ و ۱۴ است که در مورد این مباحث باید عجله کنیم تا مراحل آن را پیش ببریم. در حال حاضر بالغ بر ۸۵ تا ۹۰ درصد مباحث مقررات ملی ساختمان به روز شده است.

برای میح دو برنامه‌ای ندارید؟

خوب شد یادآوری کردید. برای میح دوم هم ویرایش جدید تهیه شده و با امضای مقام عالی وزارت به وزارت کشور ارسال شده که با امضای مشترک دو وزیر برای تصویب هیئت محترم دولت چند ماهی است ارسال شده و منتظر هستیم و پیگیری‌های لازم هم انجام شده است. **ان شاءالله و خدا قوت عرض می‌کنم خدمت شما زنده باشید**

۳- به نظر جنابعالی میزان پیشرفت ساخت و ساز شهری کشور تا چه حدودی در سال‌های اخیر با مقررات ملی ساختمان انطباق پیدا کرده است؟

گزارشی را از سامانه سلامت اعلام می‌کنم تا استخراج کنند که بررسی کنند و مشخص شود وضعیت حال حاضر برای اجرای مقررات ملی ساختمان چیست. البته در مباحث مختلف این گزارش‌ها متفاوت است. ما باید قبول کنیم که نقش سازمان‌های نظام مهندسی برای توجیه مهندسين، بهره‌برداران و کارفرمایان خیلی اهمیت دارد. مثلاً یکی از مسائلی که باید خیلی به آن توجه شود میح ۱۸ تحت عنوان عایق‌بندی و تنظیم صدا است که موضوع بسیار مهمی است. در تبادل ارتباط صوت و صدا با واحدهای هم‌جوار و یک آپارتمان با آپارتمان مجاور آن و یک ساختمان با محیط اطراف خود، این موضوع بسیار پراهمیتی است که من تقاضا می‌کنم که سازمان‌های نظام مهندسی نسبت به میح ۱۸ توجه ویژه‌ای داشته باشند و روی آن کار کنند.

در مورد میح ۱۹ هم توجهات زیادی دارد در حوزه ساخت‌وساز به لحاظ ضرورت‌هایی که در حوزه انرژی در کشور وجود دارد. تحولات بسیار خوبی هم اتفاق افتاده است. عمدتاً بحث‌های مربوط به انرژی و اتلاف حرارت‌هایی که الان وجود دارد، از گذشته داشتیم شاید

در بخش‌های مرتبط با پنجره‌ها، دیوارهای پیرامونی، کف و سقف‌هایی که در ارتباط با فضای آزاد بوده است. این موارد منابع اتلاف هستند که خوب در سال‌های اخیر نسبت به گذشته به آن توجه بیشتری شده است. مثلاً خود کارفرمایان به آن توجه کرده‌اند. امروزه پنجره‌های یک جداره و آهنی وجود ندارد و اصلاً استفاده نمی‌شود. بسیاری از ساخت و سازها در بسیاری از استان‌ها که آمار آن‌ها هم وجود دارد و در سامانه سلامت ثبت می‌شود، به عایق کاری باها توجه می‌کنند و حتی این موضوع تبدیل به یک حساسیت و سواست برای کارفرمایان و پهره‌برداران شده است و درکل تبدیل به یک شاخص در ساختمان در زمان خرید و فروش آن شده است.

اما مطلبی که وجود دارد این است که باید بدانیم ساختمان که امروز مثلاً در حوزۀ انرژی، انرژی مصرف می‌کند چقدر است. پایش مصرف انرژی ساختمان امر بسیار مهمی است. که بدانیم ساختمان در این ماه چقدر مصرف کرده، در ماه گذشته و سال گذشته چقدر و مقایسه کنیم ساختمان که امروز ساخته شده است با ساختمان که مثلاً در ده سال پیش ساخته شده است. ما نیازمند این اطلاعات هستیم. البته این اطلاعات در اختیار ما نیست و در اختیار وزارت‌خانه‌های مرتبط با حوزه انرژی مثل وزارت نفت، وزارت نیرو است. سامانه پایشی که در واقع الان چند سالی است که در مرکز تحقیقات راه و مسکن و شهرسازی طراحی و پیاده‌سازی شده، سامانه مناسبی است که بتوان اطلاعات را از دستگاه‌ها بگیرد، پایش کند و ما از آن طریق متوجه شویم در حال حاضر وضعیت انرژی ساختمان‌های انرژی چگونه است.

ولی چیزی که در حال حاضر می‌بینیم این است که بخش عمده مقررات ملی ساختمان حتی در برخی از مباحث نزدیک یا بیش از ۹۰ درصد عملیاتی و اجرا می‌شود. ولی بخش‌هایی هم وجود دارد که مغفول مانده و باید بررسی شود و بروزرسی شود از جمله مبحث ۱۸ که عرض کردم.

خیلی ممنونم

۴- در آینده چه صلاحیت‌های جدید مهندسی توسط دفتر مقررات ملی ساختمان به خدمات مهندسی اضافه می‌شود و برای این منظور چه برنامه ریزی دارید؟

در کل معتقد هستیم که ساختمان‌سازی و صنعت ساختمان باید به سمت فعالیت‌های فوق تخصصی پیش برود. یعنی دیگر وقت آن رسیده ظرفیت‌های موجود را به سمت اینکه اجزای ساختمان را با نگاه ریزبینانه‌تر و تیزبینانه‌تری ببینیم، ببریم. از شالوه، پی و بستر ساختمان این موضوع باید در نظر گرفته شود تا بحث‌هایی که در ساختمان مطرح است. همین جا نقش سازمان‌های نظام مهندس برای ما بسیار اهمیت دارد که بخش‌هایی که مغفول مانده و باید به آن‌ها توجه بیشتری شود را معرفی کنند و اساساً خودشان پیشنهادها را به

ما ارسال کنند. به واسطه شرایط موجود دست کم ۳ صلاحیت جدید را پیش‌بینی کردیم و ۲ دوره است که آزمون‌های آن صلاحیت‌ها برگزار می‌شود. اولی صلاحیت به‌سازی لرزه‌ای ساختمان‌ها، که عمدتاً به ارزیابی و به‌سازی ساختمان‌های وضع موجود مرتبط می‌شود. دومین صلاحیت، گودبرداری ساختمان است که با توجه به حوادثی که ممکن است در حین گودبرداری اتفاق بیافتد که موضوعی کاملاً تخصصی است.

بنابراین برای این ۲ صلاحیت دو دوره آزمون برگزار شد و فکر می‌کنیم که صلاحیت‌های فوق تخصصی است که در سال ۱۴۰۲ حتماً در ساختمان مورد استفاده قرار خواهد گرفت و اخیراً دفتر توسعه‌ی مهندسی مکاتبه‌ای با شورای مرکزی انجمن مبنی بر اینکه شرح خدمات این تخصص‌ها را باید اعلام بکنند، انجام داده است. در همین راستا هم یک مبحث جدید برای ساختمان تدوین کردیم و در شورای تدوین تصویب شد و کارهای نهایی و ویراستاری آن در حال انجام است. آن هم صلاحیت مرتبط با ارزیابی و به‌سازی لرزه‌ای و حریق ساختمان‌های وضع وجود است تا خود را با شرایط جدید تطبیق دهند. برای اینکه بتوانیم از منابع و سرمایه‌های ملی حداکثر استفاده را در حوزه‌های سازه و حریق ببریم.

این بحث در موضوعات دیگر هم قابل تصورات مثلاً در حوزه مرمت هم مسئله داریم بویژه درباره ساختمان‌های با ارزش، البته نمی‌خواهم بگویم فقط ساختمان‌های ثبت شده تاریخی، ولی فرض می‌کنیم ای مورد در حوزه وزارت میراث فرهنگی است اما در مورد ساختمان‌های با ارزش که ثبت هم نشده‌اند ولی دارای ارزش تاریخی و معماری هستند و ساختمان‌هایی هستند که با مرمت کم می‌توانند شرایط بهتری برای استفاده پیدا کنند. حتی در حوزه‌های مرتبط با تانسیسات هم صلاحیت‌های فوق تخصصی را تعریف کنیم ولی در حال حاضر این صلاحیت‌هایی که عرض کردم را نهایی کردیم.

بسیار عالی، ممنون از شما

۵- هم‌اکنون چه مباحثی را در دست تالیف دارید؟ و اینکه مباحثی مانند ترافیک، شهرسازی و پدافند غیر عامل که در دست تدوین است، برای مباحث مذکور چه افقی متصور هستید و چه اقداماتی انجام شده است؟

سه تا مبحث جدید را تمام کرده‌ایم. یک مبحث الزامات ترافیکی ساختمان تدوین، تصویب و ابلاغ شده است و همین روزها منتشر می‌شود. الزامات ترافیکی ساختمان را با این نگاه جلو رقتیم که به هر حال یکی از مضللات مهم ساختمان سازی در کشور، مباحث مرتبط با وسیله نقلیه است. وسایل نقلیه که می‌خواهد وارد ساختمان شوند تا خارج شوند یا در ساختمان متوقف شوند. شما امروزه در بسیاری از ساختمان‌ها که وارد می‌شوید از این جهت ساختمان را دچار نقص ملاحظه می‌کنید.

فاصله نامناسب ستون‌ها، فضای نامناسب گردش خودرو

یا برای ساختمان‌هایی که جنبه کاربری عمومی دارند، طول صف خودروها که در برخی از ساعات روز به داخل معابر اطراف ساختمان کشیده می‌شود. به خاطر اینکه خود ساختمان پذیرش راحت خودرو را به داخل خود ندارد، خودرو به سادگی نمی‌تواند وارد شود. زمان می‌برد و صف ایجاد می‌شود و جدا از این موضوع، تعداد پارکینگ هم به اندازه مورد نیاز وجود ندارد. حتی اگر به فرض ممکن تعداد مناسب باشد هم آنقدر ورود و خروج خودرو کند صورت می‌گیرد که صف ایجاد می‌شود.

و موضوعات مهمی مثل جذب و دفع سفر برای ساختمان‌های عمومی، موجب شد که پیگیری‌های لازم انجام شود و مبحث تحت عنوان الزامات ترافیکی ساختمان تدوین شود. در حوزه شهرسازی هم ضرورت‌هایی که برای جنبه‌های بیرونی ساختمان یعنی آن چیزی که برای منظر و بویزی می‌کند دیده می‌شود و ضرورت‌هایی که وجود دارد، آن مبحث هم تهیه شده، جلسات متعدد پرشمار هم برگزار شده و کار رو به اتمام است و ویراستاری نهایی در حال انجام می‌باشد که امیدوارم تا پایان سال کار به اتمام برسد و آن را نهایی کنیم.

پدافند غیر عامل یک موضوع تخصصی است. که سازمان پدافند غیر عامل مشارکت بسیار فعالی با ما دارد و جلسات و مکاتبات زیادی با دفتر مقررات ملی ساختمان داشته‌اند و حوزه شمول مبحث پدافند غیرعامل، در ارتباط با ساختمان‌های کمتری است. در مورد پدافند غیرعامل دو نگاه وجود دارد. یک، بازنگری در جدول حوزه شمول است، که دامنه شمول گسترده‌تری دارد. به هر حال یکی از موضوعات بسیار مهم مقررات ملی ساختمان مسائل مربوط باحوزه‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی است که مردم می‌خواهند اجرا کنند. بنابراین باید با دید ظریف‌تر به آن نگاه شود. دو، اینکه محتوای دانشی و علمی داخل مبحث کم و زیاد شود که آن هم در دستور کار است که در ارتباط با مبحث ۲۱ مقررات ملی ساختمان است.

۶- در حوزه‌ی آموزش مهندسان، چه برنامه‌هایی مورد نظر دفتر مقررات ملی ساختمان است؟

آموزش مهندسان یک موضوع درون سازمانی است و سازمان‌های نظام مهندسی باید به آن حساس باشند. بنابراین شیوه‌هایی که تا به امروز تهیه و ابلاغ شده است شیوه نامه‌های سازمان محور است که با تشکیل کمیته‌های آموزش در داخل استان‌ها کار را به خود سازمان‌های نظام مهندسی سپرده‌ایم. فرض بر آن است که سازمان نظام مهندسی نسبت به موضوع با حداکثر حساسیت ویژه توجه می‌کنند. چون بحث آموزش از اساسی‌ترین و بنیادی‌ترین اقداماتی است که در هر حوزه باید انجام شود و حوزه‌ی مهندسی و ساختمان هم از آن مستثنی نیست.

امروزه آموزش با ظرفیت‌های خود مهندسی در حال انجام

است یعنی مهندسیین واجد شرایط و واجد صلاحیت که توسط کمیته‌های آموزش برابر با دستورالعمل‌ها، تشخیص داده می‌شود، کار آموزش را انجام می‌دهند. فرض را بر آن گذاشتیم که این افراد با نگاه علمی و با در نظر گرفتن رعایت اخلاق مهندسی این کار را انجام می‌دهند. یعنی در واقع محتوای علمی ارائه شده برای استادی که سر کلاسی می‌رود اهمیت دارد و همچنین مهندسی هم که در دوره شرکت می‌کند به محتوای ارائه شده اهمیت می‌دهد و اگر ضعف و نقصی باشد حق خود را مطالبه می‌کند. فرض بر آن است که سازمان‌های نظام مهندسی سیستم‌های نظرسنجی مناسبی را از داوطلبان و شرکت‌کنندگان دارند و آن را ملاک عمل قرار می‌دهند. وقتی می‌گوییم فرض بر این است به این جهت که این شرایط را کنترل می‌کنیم و می‌بینیم با توجه به اسناد و مستندات این فرض وجود دارد و در حال انجام است. نظرسنجی‌ها را در مورد برگزاری دوره‌ها، فعالیت کمیته‌های آموزشی همه را طبق گزارش‌هایی که از سازمان‌های نظام مهندسی می‌گیریم، دانما رصد می‌کنیم.

من معتقد هستم که سازمان‌های نظام مهندسی استان باید خیلی به موضوع دقیق‌تر و حساس‌تر نگاه کنند. کلاس‌ها نباید محلی برای مانورهای تبلیغاتی باشد. کیفیت کلاس‌ها نباید فدای رضایت‌های ناخواسته شود. بگریز. یعنی جلب رضایت باید در چپتی باشد که کیفیت مناسب آموزش ارائه شود. در رصدهایی که انجام می‌دهیم می‌بینیم اغلب دوره‌های آموزشی مثلاً با درصدهای قبولی ۹۵ به بالا اتفاق می‌افتد. امیدواریم که درست باشد. یعنی امیدواریم آنقدر کیفیت‌های ارائه درست باشد، محتوایی که مطرح می‌شود مناسب باشد که نمره‌ها واقعی باشد.

ولی خود مهندسیین می‌توانند بهترین واکنش‌ها را به این موضوع بدهند. یعنی اگر واقعاً مدرسی آن توانمندی لازم را برای ارائه یک درس ندارد حتماً مهندسیین به آن واکنش نشان بدهند و سازمان‌های نظام مهندسی هم نسبت به آن واکنش‌ها رسیدگی‌های لازم را داشته باشند و کمیته‌های آموزش هم به همین ترتیب. حتماً کمیته‌های آموزش ترتیبی را اتخاذ کنند برای اینکه بتوانند ارزیابی‌های مناسب از کیفیت‌های آموزش داشته باشند و ما در این خصوص از هر پیشنهادی که از سوی سازمان نظام مهندسی ارسال شود به شدت استقبال می‌کنیم. آرزوی ما این است که سازمان‌های نظام مهندسی دانما ما را در معرض ارائه روش‌های جدید در همه‌ی حوزه‌ها به خصوص در حوزه آموزش قرار بدهند و این فعالیت و همکاری دو جانبه‌ی ما اتفاق بیافتد و ساری و جاری باشد. در قانون هم پیش‌بینی شده است که استان‌ها می‌توانند متناسب با شرایط محلی خود پیشنهاد‌های لازم را ارائه کنند. در تمام شرح وظایفی که هم برای هیأت مدیره‌ها، هم برای شورای مرکزی

پیش‌بینی شده است شما این ردپا را مشاهده می‌کنید که همکاری با وزارت راه و شهرسازی در زمینه‌های مختلف مثل آموزش، تدوین مقررات، در زمینه نظارت و کنترل و فعالیت مهندسی، نظارت و کنترل ساخت و سازها، نظارت و کنترل بر اجرای مقررات ملی ساختمان وجود دارد. امیدواریم که هیأت مدیره‌ها و سازمان‌ها بیشتر از گذشته به موضوع حساسیت و جدیت به خرج بدهند.

در این سال‌ها چند کتاب را منتشر کرده‌ایم و کتاب‌های دیگری را هم در دست انتشار داریم که بتوانند به افزایش دانش مهندسی کمک کنند. در سال‌های گذشته در بحث ایمنی، HSE سه جلد کتاب را منتشر کردیم و همچنین دوره‌های آموزشی آن‌را اجباری کردیم. در حال حاضر هم در مورد محاسبات ساختمان کتابی را تدوین کردیم که گره‌های کور محاسباتی را که مهندسی‌ن ممکن است با آن‌ها دچار مسئله باشند را روشن کردیم. کتاب آماده انتشار است. کتاب دیگری در مورد دیوار و محوطه‌ها آماده کرده‌ایم، نحوه طراحی و اجرای دیوارهای محوطه، دیوارهای حیاط، که برای چاپ ارسال شده است. کتاب دیگری در زمینه طراحی میلگردها و جداگرهای لرزه‌ای تهیه کردیم. کتاب بسیار ارزشمندی است که از حوزه محاسبات به ویژه دربره به‌سازی ساختمان‌های وضع موجود خیلی کارآمد است. در حوزه انرژی هم به زودی سرفصل‌ها و دوره‌های آموزشی جدید را طی همین روزها ابلاغ می‌کنیم.

ممنونیم از راهنمایی شما

۷- در مورد بحث تمدید و ارتقاء پایه پروانه مهندسان، با توجه به روش در حال اجرا، و آیا با توجه به نقدهایی که بعضاً مهندسان نسبت به محتوای این دوره‌ها دارند برنامه‌ای برای تحول در این خصوص دارید؟

در مورد تمدید و ارتقاء پایه و اساس، آموزش است و تأکیدی که برای آموزش کردیم به همین شرایط فعلی برمی‌گردد. البته پیشنهاداتی برای ما ارسال می‌شود که برخی از داوطلبان یا برخی از خود مهندسان معتقد هستند که ارتقاء باید به شیوه قبلی که آزمون محور بود، برگردد. در حال حاضر بحث ارتقاء شیوه آموزش محور است، یعنی مهندسان آموزش می‌بینند و ارتقاء پیدا می‌کنند. من فکر می‌کنم باید به سمتی حرکت کنیم که بتوانیم تلفیقی از این دو روش را داشته باشیم. یعنی به‌نظر می‌رسد که آزمون به تنهایی نمی‌تواند راه‌گشا باشد. آموزش هم اگر رصدهای مناسبی نداشته باشد و از فیلترهای مناسب آزمون عبور نکند آن هم نمی‌تواند کارآمد باشد. باید به سمتی حرکت کنیم که در واقع آموزش‌ها، محلی و مبتنی بر ظرفیت‌های استان‌ها باشد و آن ظرفیت‌ها را توسعه دهیم.

از طریق آموزش مدرسیں آنها را به روز کنیم، منابع آموزشی و سرفصل‌ها را به روز کنیم، که این کار هم برای همه رشته‌ها در حال انجام است. منابع آموزشی را توسعه

دهیم، و باید اجازه بدهیم کار آموزش را خود استان‌ها انجام بدهند. اما می‌توان آزمون آن را متمرکز کرد. و این تضمین می‌کند که آموزش دهنده‌ها خود را به سطوح حداقلی مورد نیاز برسانند. این نیازمند ایجاد پایگاه‌های یکپارچه‌ای است که بایستی ایجاد شود و در دستور کار است و انتظار داریم منابع آموزشی در رشته‌های مختلف با نظارت شورای مرکزی انجام شود.

ان شالله

۸- آیا به نظر شما در سازمان نظام مهندسی ساختمان، اقداماتی در راستای اجرای مقررات ملی ساختمان از نقطه نظر قانونی مغفول مانده است؟

از نقطه نظر قانونی، باید به قانون برگردیم و به وظایفی که هیأت مدیره‌های سازمان نظام مهندسی دارند. اگر آن‌ها را مرور کنیم مشخص می‌شود که احیاناً چیزی مغفول مانده یا خیر. اگر به ماده ۱۵ قانون نظام مهندسی مراجعه کنید، ۱۶ بند و ۲ تبصره می‌بینید که در مورد وظایف سازمان‌های نظام مهندسی، هیأت مدیره‌های سازمان نظام مهندسی و در مورد شورای مرکزی است. یکی از مواردی که مغفول مانده است ماده ۱۵ نظام مهندسی در مورد برنامه‌ریزی در جهت تقویت و توسعه فرهنگ و ارزش‌های اسلامی در معماری و شهرسازی است.

منظور از برنامه‌ریزی، رشد و اعتلای حرفه‌ای مهندسی ساختمان و مشاغل مرتبط به آن است، بویژه در بخش مشاغل مرتبط با آن، بله مغفول مانده است. وقتی صحبت از برنامه‌ریزی است یعنی اینکه چیزی را مطالعه کرده باشید و در مورد آن، مطالعه تطبیقی، مطالعه محلی انجام داده باشید و نتایج را در چهارچوب بررسی کرده باشید به صورتیکه یک برنامه کامل و مدون ارائه شود که بگوییم این برنامه برای رشد و اعتلای حرفه است، بله این موضوع مغفول مانده و انجام نشده است. ارتقاء دانش فنی و کیفیت کار شاغلان در بخش‌های ساخمان و شهرسازی از طریق ایجاد پایگاه‌های علمی، فنی، آموزش و انتشارات مغفول مانده است. یعنی اگر بخواهیم روی تک تک این کلمات مکت کنیم، می‌توانیم به بله مغفول مانده است و انجام نشده است یا دست کم کامل انجام نشده است. و فعالیت‌هایی که در حال حاضر سازمان‌های نظام مهندسی، هیأت مدیره‌ها انجام می‌دهند که در جای خود، قابل تقدیر است.

همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل ساختمان از قبیل اجرای دقیق و صحیح مقررات ملی ساختمان و ضوابط و طرح‌های جامع و تفصیلی شهرها توسط اعضای سازمان حسب درخواست، بله آنجایی که ما درخواست می‌کنیم، بیایید به ما کمک کنید در بحث کنترل ساختمان، استان‌ها می‌آیند و ما هم البته هر چقدر بتوانیم به آن‌ها کمک می‌کنیم، اما اغلب دیده شده که سازمان‌های استانی تصور می‌کنند که وقتی با ادارات کل راه و شهرسازی در زمینه‌های نظارت عالی همکاری می‌کنند،

همکاری مازاد بر وظیفه است. درحالیکه اینگونه نیست، این همکاری، همکاری منطبق بر وظیفه است که باید اتفاق بیفتند. برخی از هیأت مدیره‌ها اینکه در ماده ۱۵ نوشته، اهم وظیفه و اختیار، می‌گویند بخشی از این‌ها جزء اختیارات ما است و ما می‌توانیم آن را استفاده بکنیم یا خیر. در حالیکه اینگونه نیست، وقتی قانون‌گذار چیزی را تحت عنوان اختیار عنوان می‌کند مفهومی این نیست که کسی که دارای آن اختیار است می‌تواند از آن اختیار استفاده کند، خیر، حتماً باید از آن اختیار استفاده کند. چون اگر بنا بود که استفاده شود که اصلاً در قانون نوشته نمی‌شد. یعنی شما باید از این اختیار حتماً استفاده کنید و نمی‌توانید آن را بایگانی کنید. در صورتی که نظارت بر حسن انجام خدمت مهندسی که فعالیت می‌کنند ولی این باید به طور جدی‌تر دنبال شود و برخی از ملاحظات باید برداشته شود و ساختمان را به عنوان یک سرمایه ملی مورد توجه قرار دهند.

کمک به ترویج اصول مهندسی و معماری، همکاری با وزارت مسکن و شهرسازی در زمینه تدوین، اجرا و کنترل مقررات ملی ساختمان و استانداردها و معیارها، اگر بخواهیم در این موضوع ارزیابی را انجام دهیم، می‌بینیم که در این زمینه‌ها دفتر مقررات ملی ساختمان حداقل پیشنهادها را دارد و شاید به تعداد انگشت‌های دو دست هم نباشد.

بله من فکر می‌کنم بخش‌های زیادی از قانون در حوزه وظایف و اختیارات هیأت مدیره‌های سازمان نظام مهندسی مغفول مانده است.

۹- به نظر جنابعالی از نظر منطقه‌ای در کدام استان کشور مقررات ملی ساختمان به طور مناسب‌تری در حال پیگیری و مورد اجرا است؟

در مورد این سوال اطلاعات کامل شده بعداً ارائه داده می‌شود.

۱۰- به عقیده‌ی شما بزرگترین معضل و مشکل در پیاده‌سازی مقررات ملی ساختمان در کشور چیست؟

به نظر بنده بخش عمده آن به موارد ترویجی، به مفهوم آگاهی‌های عمومی، که باید در سطح جامعه برای آحاد مردم اتفاق بیفتد، برمی‌گردد. این خیلی اهمیت دارد که جامعه نسبت به این که مقررات ملی ساختمان چقدر می‌تواند تضمین کننده منافع، سرمایه و منابع آن‌ها باشد، آگاه باشد. نباید تصور عمومی بر این باشد که احیاناً مقررات ملی ساختمان در واقع در جهت افزایش هزینه‌ها و مزاحمت‌ها است. حتماً در نظر بگیرید وقتی یک ساختمان با رعایت مقررات ملی ساختمان، ساخته می‌شود و در آن لحظه‌ای که مثلاً لرزه اتفاق می‌افتد ولی آسیبی به ساختمان نمی‌افتد چقدر قابل افتخار و لذت‌بخش است. حالا چه در حفظ امنیت جانی و چه در جهت تامین امنیت و حفظ منابع مادی و حتی خود ساختمان باشد. یا مثلاً فرض کنید یک ساختمان در

فرآیند بهره‌برداری علی‌رغم وسعت با یک رادیاتور در زمستان گرم می‌شود، خوب این صرفه‌جویی در انرژی است و از بعد ملی و هم از بعد شخصی بسیار حائز اهمیت است.

در مجموعه مقررات ملی ساختمان به موجب ماده ۳۳ قانون اصول و قواعد فنی که رعایت آن‌ها در طراحی، محاسبه، اجرا، بهره‌برداری و نگهداری ساختمان به منظور اطمینان از ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی ضروری است. پس بنابراین اگر بهره‌برداران بدانند که مقررات ملی ساختمان در جهت ایمنی، بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی است خود آن را مطالبه می‌کنند.

من فکر می‌کنم حوزه ترویج و کنترل بر نظارت، یکی از مهم‌ترین بخش‌ها است. اساساً مقررات ملی ساختمان در گروه مشارکت عمومی است که اختیاری هم نیست. بلکه از جنس اجباری و وظیفه‌ای است. شهرداری‌ها وظیفه دارند نسبت به کنترل مقررات ملی ساختمان حسب ماده‌ی ۵۵، وزارت راه و شهرسازی به موجب ماده‌ی قانون ۲۵ و سازمان‌های نظام مهندسی به موجب قانون ۱۵ وظیفه دارند آن را کنترل کنند و اگر با توجه به قوانین ساخته می‌شود، می‌تواند تضمین کننده باشد و مردم حتماً از آن استقبال می‌کنند.

ممنون از شما آقای مهندس بسیار کامل و جامع بود.

۱۱- در حوزه‌ی آزمون ورود به حرفه‌ی مهندسان اخیراً اخباری مبنی بر برگزاری آزمون به صورت ۴ بار در سال عنوان شده، به نظر حضرتعالی این موضوع باعث افزایش تعداد مهندسان صاحب صلاحیت و برهم خوردن تعادل موضوع عرضه و تقاضای بازار ساخت و ساز نمی‌شود؟

در مورد تعداد آزمون‌ها، درخواستی بود که از سوی وزارت اقتصاد، حوزه پایش مرکز ملی، پایش کسب و کار از وزات راه و شهرسازی خواسته شد که در واقع برای صدور مجوزهای کسب و کار تسهیلات فراهم شود و به آن سرعت داده شود و صراحتاً خواسته شده آزمون‌ها ۴ دوره در سال انجام شود.

اما واقعیت این است که اجرای ۴ بار در سال در ظرف زمانی تخمین زده به سختی می‌گنجد. به هر حال آزمون به فرآیندی است که از یک نقطه شروع می‌شود و در یک نقطه پایان می‌یابد. این فرآیند را که بسیار هم در واقع زمان‌بر است مراحل مختلفی دارد. دست کم ۳۳ مورد باید انجام شود تا اینکه یک آزمون برگزار شود. در فشرده‌ترین حالت ممکن ۴ ماه زمان می‌برد که یک آزمون برگزار شود و نتیجه نهایی حاصل بشود.

برای برگزاری یک آزمون نیازمند، برگزاری جلسات هماهنگی، مکاتبات مختلفی که در ابتدای کار باید با افراد و اشخاص ذیصلاح صورت گیرد و فرقی‌تیه سوالات، آماده سازی سامانه ثبت نام و ثبت نام در آن و بعد تفکیک‌هایی که باید صورت بگیرد است و در بحث اجرا

و اینکه بازرسی‌ها آماده شوند، کارهایی است که باید انجام شود. و این کارها بسیار پیچیده و زمان‌بر هستند. در کوه‌تاه‌ترین و فشرده‌ترین زمان ۴ ماه زمان لازم است تا این اتفاق حاصل شود. البته این موضوع را فقط در باب اینکه منشأ این موضوع از کجا بود عنوان کردم.

تعادل عرضه و تقاضا به نظر بنده اصلاً معنی و مفهومی ندارد. اگر افرادی هستند که می‌توانند به عنوان افراد دارای صلاحیت وارد عرصه ساخت و ساز شوند حتماً باید وارد شوند. هیچ کسب و کاری نمی‌تواند به این بهانه که ارائه‌دهندگان به حد نصاب رسیده، صدور گواهی و مجوز پروانه را متوقف کند. این اساس کار است. بلیه اگر عده‌ای هستند که می‌توانند خدمات بهتری بدهند باید وارد عرصه شوند. پس بنابراین، این مورد موضوعی نیست که بخواهیم دست کم متوجه دفتر مقررات ملی ساختمان و وزارت راه و شهرسازی کنیم. البته باید تلاش کنیم که بازار کار هم افزایش پیدا کند. یعنی مهندسی پایه ۱ یا سابقه بالا، تحصیل و دانش بالا می‌توانند در ارائه خدمات به ساختمان‌های خاص از پیچیدگی‌های خاص خود را دارد، کمک کنند، بنابراین عرصه برای مهندسان جدید باز می‌شود و کار به صورت حرفه‌ای‌تر توسعه پیدا می‌کند. ما باید ببینیم که امروزه، اشتغال مهم‌ترین ضرورت کشور است و همه باید تلاش کنیم این مهم اتفاق بیفتد و باز هم تاکید می‌کنم سازمان‌های نظام مهندسی به واسطه‌ی کارشان در حوزه‌ی ساخت و ساز و ارتقای آن، این همکاری و همیاری را انجام دهند بویژه در بخش صدور خدمات مهندسی بتوانیم گام‌های جدی‌تری برداریم.

و به طور خلاصه در پاسخ به سوال شما، خیر باعث برهم خوردن تعادل عرضه و تقاضای بازار ساخت و ساز نمی‌شود و فکر می‌کنیم این امر حتماً باید صورت بگیرد. ۱۲- به نظر شما برای تخصصی‌تر شدن حوزه‌ی خدمات مهندسی لازم است چه اقداماتی توسط دفتر مقررات ملی ساختمان یا سازمان نظام مهندسی ساختمان و یا هر سازمان دیگری یا به صورت مشترک صورت پذیرد؟

پاسخ این سوال را در سوال‌های قبلی مفصل توضیح دادم. ۱۳- در آخر هر توصیه‌ای به مهندسان عزیز دارید بفرمایید.

در پایان از شما تشکر می‌کنم از وقتی که گذاشتید و مصاحبه‌ای که ترتیب دادید. خودم را در جایگاهی نمی‌دانم که بخواهم توصیه‌ای بکنم بلکه همه ما یک وظیفه‌ی داریم که باید آن‌ها را انجام دهیم. این از توصیه فراتر است. ما الزام داریم وظیفه‌ی را که بر عهده ما است را در چهارچوب اختیارات و امکانات خود با توجه به شرایط موجود بتوانیم با بهترین کیفیت انجام دهیم. به نظر می‌رسد که باید فهرستی از وظایف و اختیاراتمان را زیر شیشه‌ی میز کار خود داشته باشیم و دائماً به آن رجوع کنیم و برای هر کدامشان برنامه و راهکار داشته باشیم و

نسبت به مسائلی که در اطرافمان اتفاق می‌افتد حساس باشیم. اگر در خیرها می‌شونیم فلان ساختمان ریخت، آتش گرفت حالا چه شناخته شده و چه ناشناس مثل متروپل، پاسکو، سینا اطهر یا ساختمان‌های ریز و درشتی که در اقصی نقاط کشور ممکن است اتفاقی برایش بیفتد، حساس باشیم. در هر جای دنیا اگر این اتفاق بیفتد نهادهای حرفه‌ای به سرعت موضوع را به عنوان یک مورد مطالعاتی قرار می‌دهند. یعنی صبر نمی‌کنند حتی یک آجر هم جا به جا شود سریع در محل حاضر می‌شوند و با ظرفیت‌هایی که دارند سریع موضوع را بررسی می‌کنند. سازمان نظام مهندسی به عنوان سازمانی با ظرفیت بسیار بالا، به لحاظ ظرفیت انسانی که مهم‌ترین ظرفیت است و همچنین به لحاظ ظرفیت‌های مالی و اقتصادی وظایفی دارند. یک ساختمان که امروزه در خبر می‌آید به هر دلیلی دچار مشکل شده است حال پروانه دارد یا خیر، مهندس ناظر ذیصلاح داشته یا خیر، کارفرما چه کسی است باید بررسی کنیم که چرا دچار حادثه شده است. باید تبدیل به مورد مطالعاتی شود و بدانیم چرا این اتفاق ها برایش رقم خورده است و راهگشایی برای رفع مشکلات و گره‌هایی که در قوانین و مقررات و نحوه‌ی اجرای آن‌ها وجود دارد، باشد. مثلاً اگر پروانه نداشته است بررسی شود چرا پروانه صادر نشده، آیا در حوزه اداری مسئله‌ای داشته، کسی مانع شده، مسئله مالکیت ایراد داشته و با توجه به مشکلات راه‌کارها را ارائه دهیم. ما نباید فکر کنیم که اگر یک حادثه خیلی بزرگی اتفاق می‌افتد مثل متروپل، بعد از اتفاق، دوره‌های آموزشی بگذاریم، جلسات برگزار کنیم، خیر بلکه هر حادثه‌ای که اتفاق می‌افتد باید مورد توجه قرار بگیرد. درباره‌ی توصیه‌ای که شماره اشاره کردید می‌توانم این مطالب را عنوان کنم. مفهوم اینکه، به تمام اتفاقاتی که در اطرافمان می‌افتد حساس باشیم مثلاً آموزش برگزار می‌شود، تصمیمی گرفته می‌شود، مبحث جدید از مقررات تعریف می‌شود باید همگی مورد توجه ما قرار بگیرد و نسبت به مسائل بی تفاوت نباشیم.

بسیار مطالب جامع و کاملی را عنوان فرمودید و امیدوارم با توجه به رهنمودهای سازنده جنابعالی بتوانیم به ارتقاء جایگاه مهندسی و کیفیت ساخت و ساز و رضایت واقعی بهره‌برداران برسیم. امیدوارم همین‌گونه شود و بتوانیم هزینه‌های ساخت و ساز را کاهش، کیفیت را افزایش دهیم. به هر حال وزارت راه و شهرسازی و دفتر مقررات ملی ساختمان که حالا من می‌توانم مستقیماً از طرفشان صحبت کنم، دست سازمان‌های نظام مهندسی بویژه بواسطه‌ی ارتباط مستقیم همکاری و مسئولیت در حوزه‌ی ساختمان و البته همه گروه‌هایی که در واقع ذی‌نفع و ذی‌ربط با حوزه‌ی صنعت ساختمان در ارتباط هستند را به گرمی می‌فشارد و از همه نقطه‌ی نظرانی که دارند استقبال می‌کند.

منتون از لطف و همکاری شما

مباحث ۲۲ گانه

مقررات ملی ساختمان